VIKIPEEDIA

Bantava keel

See artikkel vajab toimetamist. *(Juuni 2015)*
Palun aita artiklit toimetada (https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Bantava_keel&action=edit). (Kuidas ja millal see märkus eemaldada?)

bantava keel	
Kõneldakse	Nepal, India
Kokku kõnelejaid	404600 [1]
Keelesugulus	Hiina-Tiibeti keelkond Tiibeti-Birma keel kiranti keel **bantava keel**
Keelekoodid	
ISO 639-3	bap

Bantava keel (inglise keeles Bantawa language, kuid ka Bantaba, Bantawa Dum, Bantawa Rai, Bantawa Yong, Bantawa Yung, Bontawa) on Hiina-Tiibeti keelkonda kuuluv keel, mis liigitub Tiibeti-Birma kiranti keelte alla. Bantava keelt kõneleb maailmas umbes 404 600 inimest, millest umbes 371 000 Nepalis (2001. a seisuga). Bantava keeles on kasutusel devanagari kirjaviis. [1] Bantava on ohustatud keel ning piirkondades, kus bantavat räägitakse, asendub see vaikselt nepali keelega. Et keel täiesti ei hääbuks on seda ka hakatud õpetama koolis ning keeleteadlased tegelevad bantava keele ja selle dialektidega. Bantava on Ida-Nepalis elava kirat rai rahva emakeeleks. [2]

Sisukord

Geograafiline jaotus

Bantava keelt räägitakse enamasti Nepalis. Kosi ringkonnas: Morani, Dhankuta, Bhojpuri ja Sunsari maakonnas. Sagarmatha ringkonnas: Khotani ning Okhaladhunga maakonnas. Mechi ringkonnas: Iiami, Jhapa, Pamchthari ja Taplejuni maakonnas. Bantava keelt räägitakse ka Indias Bhutani kuningriigi idapiirkonnas. [1]

Numbrid

1. ɨk
2. hwa- (hɨwa)

3. sum-ka
4. lek-ka
5. cʰuk-ka
6. sek-ka
7. rek-ka
8. lek-ka
9. nu-ka
10. ina-nam

[3]

Keele struktuuri andmed

Süntaks.

Sõnajärjeks on tavaliselt SOV (subjekt-objekt-verb).[1]

Unko munima chupaµ iaµ.
Minu kass väike on. Minu kass on väike.

Am khim khada? Uµ khim Ilam.
Sinu kodu kus? Minu kodu Iiam. Kus on sinu kodu? Minu kodu on Iiamis [4]

Foneetika
Häälikud:

Vokaalid:

- ka
- kā
- ki
- ku
- ke
- kai
- ko
- kau
- k

[5]

Konsonandid:

- ka
- kha
- ga
- gha
- ṅa
- ca
- cha

- ja
- jha
- ña
- ta
- tha
- da
- dha
- ta
- tha
- da
- dha
- na
- pa
- pha
- ba
- bha
- ma
- ya
- ra
- la
- va
- sha
- ha
- täishääliku kandja

[5]

Silbistruktuur: KV, KVK, KVKK. [1]

Morfoloogia, grammatika.

Bantava keeles on esimene ja teine isikuline asesõna. Nad jagunevad kaheks "meie (kaks isikut)" (uµkachi) ja "meie (rohkem kui kaks isikut)" (uµkanchi). Sama moodi on ka "sina" (khana) "teie kaks" (khanachi) ja "teie (rohkem kui kaks isikut" (khananinchi).. Järelliide -wa lisatakse tihti nimisõnadele, samuti järelliited -ma ja -pa, mis näitavad, kas tegu on naissoost või meessoost sõnaga. Näiteks sõna "wa" tähendus on kana üldiselt, seega wapa-kukk, wama-kana. [6]

Keelenäited

Puchhap-a mo-dhok bhane saro tuk.
Kui mind hammustab madu, siis see teeb haiget.

Akhumaµ uµ iawa kha-wa.
Eile mu sõber nuttis.

chukkaba
ahv

Hoμku-da μa-chi mo-iaμ.
Jões on kalad.

chama
sööma

bima
kõndima

dhamma
kukkuma

wasuma
pesema

Uμ khim-da kutewa iaμ.
Minu majas on koer. [7] [8]

Muu

Bantava keeles on palju dialekte: põhja bantava (Dilpali), lõuna bantava (Chewali, Okhreli, Hatuwali, Hangkhim), ida bantava (Dhankuta), lääne bantava (Amchoke, Amchauke).[9]

Üks uuring, mis viidi läbi bantava keelt kõnelevate inimeste seas aastal 2011.

Koht, valdkond	Küsimus	Küsimusele vastanute arv	Vastus	Vastus	Vastus
	Mis keeles tavaliselt räägid/ mis keelt tavaliselt kasutad...		Bantava keeles	Bantava & nepali keeles	Nepali keeles
Kodu	oma vanematega?	70	86%	1%	13%
	oma õdede/ vendadega?	69	81%	4%	15%
	oma abikaasaga?	53	81%	2%	17%
	oma lastega?	49	57%	2%	41%
Religioon	puja' rituaali tehes?	70	74%	10%	16%
	sõpradega religioonist?	69	65%	13%	22%
Tunded	oma tunnetest rääkides?	70	70%	9%	21%
Küla	oma sõpradega?	70	57%	13%	30%
	külavanematega?	70	38%	11%	51%
Turg	turult asju ostes?	70	13%	16%	71%
Laulud	lauldes?	68	10%	15%	74%
Mis keeles lapsed tavaliselt räägivad, kui koos		70	59%	11%	30%

[2]

Viited

1. A language of Nepal (http://www.ethnologue.com/language/bap)
2. Himalayan Linguistics (http://www.linguistics.ucsb.edu/HimalayanLinguistics/articles/2011/PDF/HLJ1001C.pdf)
3. Bantawa Numeral System (https://mpi-lingweb.shh.mpg.de/numeral/Bantawa.htm)
4. Bantawa Sentences (http://robbie.eugraph.com/bantawa/sentence.html)
5. Bantawa (http://www.omniglot.com/writing/bantawa.htm)
6. Bantawa Report (http://robbie.eugraph.com/bantawa/report.html)
7. Bantawa Verbs (http://robbie.eugraph.com/bantawa/verbs.html)
8. ["A Bantawa Dictionary" by Werner Winter]
9. Bantawa Language Wikipedia (https://en.wikipedia.org/wiki/Bantawa_language)